

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. c)

Istorie

Model

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Încetând să mai plătească tribut, Vlad Țepeș a deschis lupta cu Imperiul Otoman. [...] Într-un moment când sultanul își refăcea forțele greu încercate în timpul campaniei din Asia Mică [...], domnul Țării Românești atacă și nimicește întregul dispozitiv militar otoman la Dunărea de Jos, încercând astfel să îngreuneze operațiile militare ale sultanului împotriva țării sale. [...] Acțiunea domnului Țării Românești, care amenința stabilitatea dominației otomane în nordul Peninsulei Balcanice a declanșat reacția sultanului. Asaltul otoman, desfășurat în stilul nou al strategiei lui Mehmet al II-lea [...] a început în iunie 1462, când sultanul, care preluase direct comanda trupelor sale, pătrunde pe teritoriul Țării Românești. [...] Marea oaste a sultanului, al cărei efectiv depășea 100 000 de oameni, a înaintat înăuntrul țării, printr-un teritoriu pustit din ordinul domnului român [...]. După ce a ajuns până la Târgoviște, capitala țării, pe care a găsit-o pustie, sultanul a dat semnalul retragerii, fără a fi reușit să angajeze o luptă decisivă cu oastea domnului român.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, S. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

B. „În iulie 1602, Șerban a reușit să-l învingă pe Simion Movilă, inaugurându-și domnia [în Țara Românească], sub numele de Radu Șerban [...]. Nu a fost o domnie liniștită întrucât noul domn nu era recunoscut de Imperiul Otoman. [...] Radu Șerban a întreprins mai multe campanii sud-dunărene antiotomane și l-a înfrânt pe hanul tătarilor din Crimeea. [...] În fruntea oștilor sale, la solicitarea Habsburgilor, a intervenit cu succes în Transilvania în anul 1603 [...].

Experiența acumulată pe tronul Țării Românești i-a dovedit că stabilitatea domniei sale depindea de Poartă [Imperiul Otoman], nu de Viena, al cărei susținător era. De aceea a întreprins demersuri diplomatice ca să obțină recunoașterea ca domn (decembrie 1604 - ianuarie 1605), finalizate cu succes. [...] Întrucât Gabriel Báthory [principele Transilvaniei] dorea aducerea Moldovei, a Țării Românești și a Transilvaniei sub conducerea sa, Radu Șerban și-a reluat legăturile cu Habsburgii și și-a îmbunătățit relațiile cu Constantin Movilă, domnul Moldovei.”

(I. A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți statul condus de Constantin Movilă, precizat în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la acțiunile desfășurate de otomani în 1462. **2 puncte**
3. Menționați câte un domn al Țării Românești precizat în sursa **A**, respectiv în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că domnitorul refuză plata tributului. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două conflicte militare la care participă românii în secolul al XIV-lea – prima jumătate a secolului al XV-lea. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două acțiuni diplomatice la care participă românii în perioada cuprinsă între evenimentele descrise de sursa **A** și cele descrise de sursa **B**. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Tratatul de la Paris din 1856 [...] a afectat în mod decisiv soarta politică a Principatelor Române. Deși au rămas sub suzeranitate otomană, acestea au beneficiat de garanția colectivă a puterilor, care au interzis oricărei puteri să intervină în chestiunile lor interne. [...] Puterile au creat o comisie specială de anchetă care să meargă la București să strângă informații și să facă recomandări cu privire la viitoarea formă de guvernământ din Principate. [...] Puterile garante au îngăduit alegerea unei adunări consultative speciale, o așa-numită *adunare ad-hoc*, în fiecare Principat. [...]

Deciziile luate la Paris au favorizat activitățile celor care cereau unirea Principatelor. La Iași și București, aceștia s-au mobilizat pentru organizarea *adunărilor ad-hoc* [...]. Cele două *adunări ad-hoc* s-au reunit în 1857 și au emis hotărâri ce solicitau unirea și autonomia, precum și o garanție colectivă a noii ordini din partea puterilor [...].

În 1858, comisia de anchetă a înaintat puterilor raportul privind dorințele exprimate de români în *adunările ad-hoc*. După îndelungi dezbateri, puterile garante au semnat Convenția de la Paris (1858) [...]. Acestea au fost de acord ca Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești, cum erau numite acum, să se administreze liber și fără intervenția guvernului otoman [...]. Convenția de la Paris asigură: o adunare legislativă pentru fiecare Principat, aleasă pe șapte ani, și o Comisie Centrală, care se reunește periodic la Focșani [...] pentru a analiza legile de interes comun; un domnitor pentru fiecare Principat, care avea să fie ales de adunare pe viață; câte un consiliu de miniștri care să răspundă în fața fiecărei adunări; armate naționale separate, dar cu un singur comandant suprem [...]; independența judecătorilor față de puterea executivă și o Curte de Casație comună la Focșani. De asemenea, Convenția anula [...] privilegiile boierilor și proclama egalitatea în fața legii și principiul ocupării funcțiilor publice de către orice cetățean, în funcție de merite.”

(K. Hitchins, *Scurtă istorie a României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți unul dintre Principatele Române, precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul în care se desfășoară evenimentele prezentate în sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați evenimentele desfășurate „la Iași și București” în 1857 și o solicitare exprimată în cadrul acestora, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la comisia de anchetă. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la prevederile Convenției de la Paris, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în perioada 1860-1866 statul român este consolidat prin acțiuni desfășurate în plan intern. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre România postbelică, având în vedere:

- menționarea a două fapte istorice desfășurate în România postbelică, în prima jumătate a secolului al XX-lea și precizarea unei asemănări între acestea;
- prezentarea legii fundamentale adoptate în România, în perioada național-comunismului;
- menționarea a două fapte istorice prin care România participă la relațiile internaționale în perioada „Războiului rece”;
- formularea unui punct de vedere referitor la evoluția României, în plan intern, în ultimul deceniu al secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. c) Istorie

Model

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Moldova **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: *Asaltul otoman, desfășurat în stilul nou al strategiei lui Mehmet al II-lea [...] a început în iunie 1462, armata otomană ajunge în capitala Țării Românești etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
3. **câte 3 puncte** pentru fiecare răspuns: Vlad Țepeș, Simion Movilă/Radu Șerban **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț). (3px2=6p)**
4. **3 puncte** pentru scrierea literei **A**
5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*)
Exemple: cauză: *Experiența acumulată pe tronul Țării Românești i-a dovedit că stabilitatea domniei sale depindea de Poartă [Imperiul Otoman], nu de Viena, al cărei susținător era.* și efect: *De aceea a întreprins demersuri diplomatice ca să obțină recunoașterea ca domn (decembrie 1604 - ianuarie 1605), finalizate cu succes.* SAU cauză: *Întrucât Gabriel Báthory [principele Transilvaniei] dorea aducerea Moldovei, a Țării Românești și a Transilvaniei sub conducerea sa* și efect: *Radu Șerban și-a reluat legăturile cu Habsburgii etc.*
6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror două conflicte militare la care participă românii în secolul al XIV-lea – prima jumătate a secolului al XV-lea **(1px2=2p)**
Exemple: lupta de la Posada, bătălia de la Rovine, lupta de la Marienburg **etc.**
câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărui conflict militar menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la conflictul militar **(2px2=4p)**
7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între două acțiuni diplomatice la care participă românii în perioada cuprinsă între evenimentele descrise de sursa **A** și cele descrise de sursa **B**
Exemple: au caracter antiotoman, reprezintă alianțe cu state creștine **etc.** **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea (30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: Moldova, Țara Românească **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XIX-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**
3. **3 puncte** pentru răspunsul: organizarea adunărilor ad-hoc
3 puncte pentru menționarea oricărei solicitări exprimate în cadrul acestora **Exemple:** *solicitau unirea; garanția colectivă a puterilor pentru noua ordine etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**
4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la comisia de anchetă **(3px2=6p)**
Exemple: *Puterile au creat o comisie specială de anchetă care să meargă la București să strângă informații; În 1858, comisia de anchetă a înaintat puterilor raportul privind dorințele*

exprimate de români în adunările ad-hoc; comisia de anchetă trebuia să facă recomandări cu privire la organizarea Principatelor etc. Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la prevederile Convenției de la Paris

câte 3 puncte pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**

Exemple: Prevederile Convenției de la Paris vizau organizarea instituțiilor politice din Principate. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *o adunare legislativă pentru fiecare Principat, aleasă pe șapte ani și un domnitor pentru fiecare Principat, care avea să fie ales de adunare pe viață SAU* Prevederile Convenției de la Paris contribuiau la modernizarea Principatelor Române. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *Convenția anula [...] privilegiile boierilor și proclama egalitatea în fața legii etc.* **Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**

6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** adoptarea Legii instrucțiunii publice, adoptarea Constituției din 1866 **etc.**) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

SUBIECTUL al III – lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două fapte istorice desfășurate în România postbelică, în prima jumătate a secolului al XX-lea (**de exemplu:** desființarea partidelor istorice, înlăturarea monarhiei constituționale, desfășurarea naționalizării, începutul colectivizării **etc.**) **(3px2=6p)**
2 puncte pentru precizarea oricărei asemănări între acestea (**de exemplu:** au consecințe în domeniul politic, comuniștii preiau puterea în stat; desființează proprietatea privată, vizează domeniul economic **etc.**)
- **2 puncte** pentru menționarea Constituției din 1965
3 puncte pentru prezentarea constituției menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la constituție și se utilizează relația cauză-efect
1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la constituție
- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două fapte istorice prin care România participă la relațiile internaționale în perioada „Războiului rece” (**de exemplu:** stat fondator al Organizației Tratatului de la Varșovia, relații diplomatice cu state democratice, Conferința de la Helsinki **etc.**) **(3px2=6p)**
- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la evoluția României, în plan intern, în ultimul deceniu al secolului al XX-lea (**de exemplu:** În ultimul deceniu al secolului al XX-lea, practicile politice utilizate în plan intern favorizează evoluția României., Evoluția României în plan intern, în ultimul deceniu al secolului al XX-lea, este specifică unui regim democratic. **etc.**)
4 puncte pentru sustinerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că etc.*) și concluzia (*așadar, astfel etc.*)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat
1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat
- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)
- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice
1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice
- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**